

A PÉNZ SZEREPE AZ ÉLETÜNKBEN

Monetáris világgazdaság: a pénz uralta világgazdaság. A világgazdaság elsődlegesen a pénzre és a pénzforgalmazásra épül, a tényleges termelési folyamatok csak másodlagosak.

I. MI A PÉNZ?

PéNZ = sajátos értékmérő eszköz, amely bármire cserélhető, s egyben a felhalmozás eszköze is.

Régebben sajátos termékek töltötték be ezt a szerepet: pl. olaj, só, fűszerek, később a nemesfémek (arany, ezüst).

Ma az árupéNZ mellett van készpéNZ és bankszámlapéNZ.

A péNZ fajtái:

- árupéNZ (barter = cserekereskedelem)
- készpéNZ
- bankszámlapéNZ

KészpéNZ: bankjegyek és pénzérmék.

Bankszámla, folyószámla.

ATM = bankautomata (Automated Teller Machine)

Bankkártya: kényelmes, gyors, online vásárlás is.

Bankkártyák:

- debit kártya = betéti kártya
- credit kártya = hitelkártya

Bankbetét: a megtakarításokat lekötöthetjük. Ez idő alatt kamatozik.

EBKM = egységesített betéti kamatlábmutató.

Mire jó az EBKM?

Megmutatja, hogy a megadott feltételek mellett (mekkora a kamatláb, milyen időre kötjük le) a lekötött pénzünk (bankbetétünk) mennyit kamatozik. Így össze tudjuk hasonlítani az egyes bankok ajánlatait.

II. AZ ÉRTÉKPAPÍROK

A megtakarításainkat értékpapírokba is fektethetjük.

Értékpapír = vagyonjogot vagy pénzügyi követelést igazoló okirat, melyet az értékpapír kibocsájtójával szemben lehet érvényesíteni.

A fontosabb értékpapírok:

- **kötvény** – bankok, gazdálkodó szervezetek bocsátják ki, ezzel a kötvény tulajdonosa hitelezővé válik; a befektetett pénzemet a rögzített kamattal együtt kapom vissza a kötvény lejáratának időpontjakor
- **állampapír** (a kötvényt az állam adja ki)
- **részvény** – pénzügyi befektetés, mellyel – a birtokomban levő részvények arányának megfelelően – tulajdonosi jogaim is lesznek. Osztalék: a cég profitjából származó jövedelem.

III. A HITEL

Mennyi időre veszünk fel hitelt?

- rövid lejáratú hitel (néhány hónapra, évre veszem fel a hitelt)
- hosszú lejáratú hitel (több évtizedre veszek fel hitelt)

Kamat = a hitel ára.

A kamat törlesztése:

- fix mértékű
- változó mértékű

THM = teljes hiteldíj mutató.

Mire jó a THM?

Megmutatja, hogy a kamatokkal és egyéb járulékos költségekkel együtt mennyibe kerül egy év alatt az általam felvett hitel. Ezzel össze tudom hasonlítani a bankok ajánlatait.

IV. A TŐKE

Tőke = olyan sajátos érték, amely jól befektetve hasznot hoz a tulajdonosnak (pl. tudás, képesség, erőforrás, kapcsolat, pénz)

Működőtőke = a pénzt közvetlenül a termelésbe fektetik, majd abból származik a jövedelem

Pénztőke = a pénz pénzügyi tranzakciókon keresztül hoz profitot

A működőtőke felhasználása történhet:

„**barnamezős**” **beruházással** – elavult technológiájú vagy tönkre ment cég telephelyét veszem meg, s annak felfejlesztésével kezdek termelésbe

„**zöldmezős**” **beruházással** – a természettől veszem el, korábban beépítetlen területen kezdek ipari, szolgáltatási tevékenységbe

V. TUDATOS TERVEZÉS

családi, egyéni **költségvetés**

bevétel és kiadás viszonya

legyen **rendszeres megtakarításom**: ekkor egy-egy váratlan kiadásra is készen állhatok

állami költségvetés

államháztartási többlet, államháztartási hiány

deficit = költségvetési hiány